

Михаэль Башура

ТАЛІВАННЕ
НА МУХ
(са шланга)

Λ

Менск—Санкт-Петербург
“Невский Простор”

2002

ДРУГІ ФРОНТ МАСТАЦТВАЙ

Бібліятэка "Бум-Бам-Літа"

Куратары серыі

Ілля Сін і Зміцер Вішинёў

Выдавець

Igor Logvinau

Творчасць Міхася Башуры
добра вядомая беларускім чытчам па шматлікіх
публікацыях у перыядычным друку.
Паэта турбуюць вечныя тэмы:
каханне, сяброўства, здрада, любоў да Радзімы...
Часам лірычны свет кнігі
парушаюць і філасофскія развагі аўтара.

ISBN 5-94716-011-0

© БАШУРА М., 2002

© ДРУГІ ФРОНТ МАСТАЦТВАЙ, 2002

© НЕВСКИЙ ПРОСТОР, 2002

КАЛЕКЦЫЯНЕР ВУСЯКОЎ

У фантасмагарычным рамане “Трап для сусліка, альбо Некрафілічнае даследаванне аднаго віду грызуноў” я напісаў пра Міхася Башуру, што ён “пячкур навакольнага свету”, маючы на ўвазе, безумоўна, станоўчы момант і супрацьпастаўляючы яго вясковаму песняроўству. Феномен Башуры ўтым, што ён, нарадзіўшыся ў вёсцы Амговічы на Случчыне, здолеў цалкам натуральна ўпісацца ў кантэкст гарадской культуры. Некаторыя гэтак званыя “навукоўцы” лічаць падобныя ператварэнні сучасных паэтаў вялікай недарэчнасцю. Чамусьці існуе такая думка, што да 90-х гадоў ХХ стагоддзя на Беларусі панавала вясковая паэзія, а ў 90-я прыйшла хваля гарадской літаратуры. Мне здаецца, што хутчэй за ўсё прыйшла хваля новай эстэтыкі.

Міхась Башура — адзін з магутных слупкоў творчага руху Бум-Бам-Літ. Па словах іншага слупа руху Юрася Барысевіча: “Месца для Бум-Бам-Літа ўжо прыдбанае не толькі на могілках, але і ва ўсіх нацыянальных музеях”. Спрачацца з гэтым і выказваць сумненні няма чаго — можна толькі пагадзіцца. Хоць бы ў салідарнасць да творчасці паэта-бумбамлітаўца Дзяніса Хвастоўскага, які заўчасна сышоў у 2001-м годзе... (Прыгадваюцца радкі Дзяніса — “цягам такога звароту, свежае мейсца // хімічным балансам // Кіслае поласці роту”).

Міхась Башура адыграў і працягвае адыгрываць выключна рэвалюцыйную ролю ў мацаванні з'явы Бум-Бам-Літа. “Апрануты ў чорнае, ён быў падобны да літаратурнай кляксы. Але вершы нагадвалі лакмусавую паперку новага жыцця” (газета “Камсамольская праўда”, 1995, 14 ліпеня).

Некаторыя з паэтычных тэкстаў Башуры працягваюць і шаманская энергетыка, што надта добра адлюстроўвае ўнутраны свет аўтара. “і пастаянны наведнік скандальных акций, дзе зредчас бярэ ўдзел ў перформарным праекце “Спецбрыгада афрыканскіх братоў”. Цяганне труны ў клубе “Альтэрнатыва” і чытанне вершаў у школе — натуральны вобраз паэта. Тут можна прыгадаць процыму гэткіх жа творчых выпадкаў... Віктар Жыбуль (спевы ў гурце “Засралі казарму” і даследаванне беларускага футурызму), Аляксандр Брэнер (маляванне на палотнах Казіміра Малевіча ды пісанне інтymных дзённікаў) і г.д.

Надрукаваўшы добры тузін тэкстаў у рэспубліканскіх выданнях: “ЗНО”, “Крыніца”, “Першыцвет”, “Беларуская маладзёжная”, “Понедельник” і інш. Башура толькі цяпер падпоўз да кнігі... Так-так, менавіта падпоўз. Да гэтага часу ён меў адно невязлічкі друкапіс (малатыражная бумбамлітаўская літаратура). Мажліва, гэта адна з тэндэнцыяў апошняга дзесяцігоддзя, калі аўтара ведаюць толькі праз выступы, перыядычны друк і Інтэрнет.

Міхась Башура — гэта, бяцспрэчна, прадстаўнік добраі філалагічнай школы. Тым не менш ягоныя тэксты вылучаюцца не паўторнай самасцю. Гэтая самая *самасць* файны дадатак да атрыманых ведаў. Відавочная ўнутраная трансфармацыя паэта ад эксперыменту да працы ў галіне традыцыі. Зноў жа паўтаруся: у творчасці Міхася пераплялося гарадское і вясковае, радыкальнае і пяшчотнае, песімістичнае і рамантычнае, дэпрэсіўнае і вясёлае:

“Аднак ёсць і іншыя версіі...

Ды часу болей няма. На вось смакуй лепш: “Выпрабавальным каменем першакласнага інтэлекту з”яўляецца здатнасць утрымліваць у галаве некалькі супрацьлеглых ідэй адначасова і ўсё роўна захоўваць здольнасць дзейнічаць”. (Джон Фіцджэральд).

Я зачыніў дзвёры за сабой, з розных кутоў пакоя пачалі выпаўзаць мае “Я” і іншыя мае “Я”. Пакінутае выказванне спалохана трымцела на падлозе. Кола звужалася...”

Назва кнігі “Паліванне на мух (са шланга)” рэпрэзентуе аўтара як аднаго з самых каларытных прадстаўнікоў руху Бум-Бам-Літ. “н палюе і палівае не проста (на) мух, а на думкі, асацыяцыі, жаданні, учынкі... Гэтыя мухі — нібыта ягоныя тэксты — паветраныя, летуценыя, якіх паэт адлоўлівае для сваёй кніжнай калекцыі.

Некаторыя з прадстаўленых твораў (ці мух?) трапілі ў 1996-м годзе ў друкапіс

“Снег у сне, ці сонны снег, сон у снезе, ці снежны сон”. У тым жа годзе я напісаў рэцэнзію “Вопратка для чытача” на некалькі друкапісаў, у тым ліку і на Башураўскі, дзе паспрабаваў перанесці лірычнага героя на выспу шызафрэніі. Наколькі гэта атрымалася, меркаваць цяжка, але па водгухах творчых паплечнікаў я прыйшоў да высновы, што спроба падобнай крытыкі мае права на існаванне. Здаецца, што і дагэтуль тыя развагі маюць пэўную вагу на даліглядзе літаратуры: “У аднаго выкшталцона-га афрыканіста (ёсць такі накірунак у беларускай літаратуры: афрыканізм) Міхася Башуры... Ці, можа, ён не Міхась Башура? Можа застаўся толькі Мішкін і Бабін Швэдар (фанетычная гульня з прозвішчам аўтара)? Які носіць вялікі спадар Постмадэрнізм? Так. Менавіта. Чалавек Міхась Башура спіць у СМенску, а ягоны геніяльны Швэдар лётае па Беларусі. Але ўзгадайма, што ў іх абодвух (у Мішкі і Бабы) нарадзіўся друкапіс “Снег у сне, ці сонны снег, сон у снезе, ці снежны сон”. Яны вымучана выкарыстоўвалі рукарню Выбухнога Карбіду (гэтак паведамлялася ў друкапісе, і я падазраю, што пад псеўданімам хаваеца паэт Вячаслаў Корбут), і мастака Алесья Лаўроўскага. Дарэчы, шлях выпадкоўца асветлены і словамі папярэднікаў. Так, паэт Алесь Разанаў лічыць, што “беларуская паэзія, як і ўсялякая іншая, значная якраз сваімі “няправільнасцямі”, амплітудамі, “іzmамі”.

Першы рукаверш “Снег у сне, ці сонны снег, сон у снезе, ці снежны сон” заводзіць выпадкоўца ў злосны смех, след, стогн, і нават па вушах ляпае паразітычны слон. Але нарэшце да выпадкоўца даходзіць: “Жахлівы сон!” Выпадковец хапаецца за галаву, яго ўсяго залівае пот. “н ляпае да-лонямі па вушах. Але цяпер ён мае магчы-масць адно трызніць (“Трызненне”). Бо: “Гляджу — і ня бачу, // Слухаю і ня чую”. Потым выпадковец кідаецца ў жоўтую бутэльку пустэчы і адразу: “Не гляджу — але бачу, // Ня слухаю — ды чую”. Там ён зна-ходзіць сіні акварыюм і паступова з’яджае: “Не гляджу — і ня бачу, // Ня слухаю — і ня чую”. Замарок мазгоў працягваецца, калі выпадковец выказвае думку: “Існую і ня ве-даю, // Чаму знікаюць дыназаўры”. Карап-цей кажучы, калі ён завітаў да сержанта-псіхіятра ў госці, дык атрымаў інфаркт і жорсткую эпі-пі-ле-е-е-епсію.

Пасля гэтага Швэдар, як хатні лекар, бярэ руку выпадкоўца, заводзіць яго ў пад-польны цырк і прапануе для здароўя чаты-ры лагізмы. Тут эпілепсічныя мазгі крэмзае жорсткая логіка. Выпадкоўцу абкладаюць чырвоныя прышчы, але ягоны твар перак-рэслівае ўсмешка. “н счапляе першыя радкі з апошнімі: “Улада + прычэпка”, “Аквары-юм + шкляная турма”, “Тралейбусы + З.В.”, “Бурбалка + бутэлька”. Паміж счэпленымі радкамі высококаюць жыццёвыя думкі, якія хапаюцца, трymаюцца рукамі, нагамі і жа-

лезнімі зубамі. Гучыць крумканне жабкі і рык трамваяў. “Са слупавага вострава” З.В. дасылае шыфроўкі. Выпадковец буркаціць, бурчыць, бурліць — напіваецца гарэлкі з розных акварыюмаў і бутэлек. Потым на выпадкоўца кідаюцца дрыжыкі, ён спачатку набывае руды колер, потым сіні, потым жоўты, урэшце ён робіцца чорным. Як усе сапраўдныя беларускія афрыканцы”.

Прадстаўленае выданне ўмоўна падзяляеца на тры часткі: першая — Міхась эксперыментатар, другая — Міхась песіміст, трэцяя — Міхась рамантык... “Такую лінію ў большасці выпадкаў немагчыма правесці, ды і няма ў гэтым ніякай патрэбы. Імкненне ж такую лінію ўсё-такі правесці даводзіць да блытаніны і недзе яснага, реальнага ўяўлення аб паасобных мовах, якія прадстаўляюць з сябе своеобразную, харектэрную літаратуру, комплекс. Комплекс гэты ёсць не што іншае, як вынік напластаванняў розных культурных эпох, па свайму зместу часта зусім процілежных...” О.В. Войк-Левановіч

Але мух развялося зашмат, таму з сачкамі будзьма рушиць на звалку, што месціцца на палігоне. Хочацца верыць, што сярод прадстаўнікоў тамтэйшай фауны знайдуцца экспанаты выключныя: залатыя, серабрыстыя і бранзаваныя. Глядзіш — у коллекцыю трапіць і пару бамжоў-філосафаў.

Зміцер Вішнёў

раздел I

Литературные
издания в СССР
и за рубежом
в 1988 году

**Снег у сне, ці сонны снег,
Сон у снезе, ці снежны сон**

Снег, снег, снег,
снег –
Ляжыць навокал брудны
снег.
Снег, снег, снег...
след –
На чорным снезе белы
след.
Снег, снег, снег...
смех –
На вуши цісне злосны
смех.
Снег, снег, снег...
стогн –
Душу шматкуе сіплы
стогн.
Снег, снег, снег...
слон –
На стол падобны руды
слон.
Снег, снег, снег...
сон –
Рыпучы снег засыпай
сон.

Халодны

Халоднае неба.
Халодны асфальт.
Халодныя руки.
Халодны пагляд.

На небе іржавым –
абшарпанае сонца,
На стылым асфальце –
агідна бясконца,
Варожыя руки
шпурляюць каменне,
Зацяты пагляд
насылае зацьменне.

Халоднае сэрца.
Халодны агонь.
Халодныя вусны.
Халодны віхор.

Шыпастае сэрца
параніла ружу,
Аідаў агонь
ірвецца наружу.
На вуснах каханай –
атрутная сліна,
Сіпаты віхор
каласоў не пакінуў.

Халодны дзень
псуе стагоддзе.

Агонія

Абсыпанае попелам радыяцыі,
Усё ў азонавых дзірках,
Дзіка смяецца неба
Бяззубай усмешкай нябожчыка.
Жалезным поступам крохыць
Жудасная пачвара індустрыйлізацыі,
Рагоча, скрыгоча, губляе
Кроплі атрутнай сліны...
У бетонным выскале шчэрыцца
Брудна-шэрэя урбанізацыя...
Наступаюць за ёю следам
Ненасытная капиталізацыя,
Дубінагаловая абалванізацыя,
Стоаблічная чалавека-утылізацыя...

З мяне хопіць!

ХОЛАДНА, НУДНА, ХОЧАЦЦА СПАЦЬ...
Мерзнуць думкі.
Я ЕДУ ДАДОМУ!
Чаму так марудна паўзе гэтая фігня з рагамі?
ЗАБЫЎ ЯК ЗАВЕЦЦА.
А-А. ЭЛЕКТРЫЧНЫ АЎТОБУС.
Цесна...
НАВОШТА ТАК МОЦНА ХАДЗІЦЬ
ПА НАГАХ?!
Што?
ШТО хоча гэты дзіўны чалавек?
КВІТОК?
Які квіТОК?
Я ЕДУ ДАДОМУ!
На вуліцы, мабыць, цёмна.
Праз заінелыя шыбы нічога не відаць.
Ці ХУТКА адчэпіцца ён ад мяне?!
У мяне ПРАЯЗНЫ!
ЦЯЖКА стрымлівацца.
ХОЧАЦЦА кагосці пабіць.
На крайні **ВЫПАДАК** хоць маральна.
Я ЕДУ ДАДОМУ!
ПАКІНЬЦЕ мяне ў спакоі!

Трызненне

Гляджу – і не бачу,
Слухаю – і не чую,
Мітушуся і паступова тупею
У жоўтай бутэльцы пустэчы.

Не гляджу – але бачу,
Не слухаю – ды чую,
Сяджу і паступова з'язджаю
Каля блакітнага акварыума.

Не гляджу – і не бачу,
Не слухаю – і не чую,
Існую і не ведаю,
Чаму знікаюць дыназаўры.

Гляджу – і бачу,
Слухаю – і чую:
Бязмежную далеч вачэй
І тупат нахабных зайцоў.

Глядзяць – і не хочуць бачыць,
Слухаюць – і не хочуць чуць,
Што сэрца сыходзіць крывёю,
А хворыя мазгі рагочуць.

Кар'ера –
ад слова яма.
Навошта
прыкладаць
столькі намаганняў,
каб выкапаць
вялізны
катлаван,
у якім
будуць пахаваны
мары і надзеі
на лепшае,
і які ўсё роўна
некта засыпле?

Лагізмы

Акварыум –
аква –
вада –
ква-ква –
зялёная жабка –
шкляная турма.

Улада –
уладзіць
сябе
на вяршыні
дзяржавы –
дзяржава –
дзяржацца –
хапацца –
хапаць –
схапіўши –
трымацца
рукамі,
нагамі,
зубамі
чапляцца –
прычэпка.

Бурбалка –
булбатка –
буркатня –
бурчаць –
бурліць –
бухторыць –
бухаць –
бухаць –
бутэлька.

Тралейбусы –
трамваі –
аўтобусы –
горад –
вулыцы –
слупы –
“слупавы вострау” –
Зміцер Вішнёў.

Голас –
голосна –
голосіць –
голосавы –
голосаваць –
голоснунець –
скалыхнуць
паветра.

Прысвячаецца жанчыне

Засяроджана,
Насцярожана
Ты глядзіш
Недаверліва
На мяне.
Як дзіця заварожана,
Я гляджу
Адмарожана
Проста ў вочы твае.
Твае вочы – дзве дзіркі –
Свідравальнай машынкай,
Як рэнтгенам,
У скроню
Трапна цэляцца мне.
Я зніштожаны,
Я прыніжаны,
Рэагую нязмушана,
Замаруджана
Лямантую.
Пакурожаны лёс.
Я табою пакрыўджаны,
Я паэтам народжаны,
Проста –
Хлопец з Валожына.
Заварожаны,
Ляжыць
Замарожаны
Мужчыны мёртвы труп –
У скроні дзве дзіркі.

* * *

Дом –
гэта не
дом –
гэта яблык.
Яблык –
гэта дом
чарвякоў.

Цікава,
што адчуваюць
яны,
калі нехта
з'яде іх дом?
Яблык – гэта не яблык...

Curriculum vitae, альбо Гульня ў жыццё

Старажытны грэк –
Адыёзная асоба,
Лічыў, што чалавек –
Абгрызены аловак,
У жорнах Вечнасці
Ні варты ні на што.

Лічыў: жыццё –
Азартная гульня,
З якой патрэбна
Змыцца ў час.
Цыянід тримаў
На ўсялякі выпадак –
Рыхтаваў свой Exit...

Давесці думку да канца
“н ледзь паспей –
Бястварны кат
Сякеру доўга
Трымаць не змог.

“н быў вандроўнікам –
Лічыўся валацугам.
Патрапіў на паліцы
Прыватных бібліятэк.

Рацыяналізатар

“н мае рацыю,
Казалі ўсе.
Рацыяналізатар,
Рамантык,
На крумкача падобны,
Збіраўся
Замест цырка
Лазню збудаваць.

Авантурыст,
Бухгалтар па натуры,
Прыход не разлічыў,
Патрапіў пад *расход*.

Стойкі алавяны ваяка

Цынік,
Батанік,
Улюбёнец жанчын,
Падковы сківіцай ламаў,
Нічога не саромеўся,
Ніколі не здаваўся,
Як шпала, прамы,
Ішоў напралом
Пад кулі, электрычкі, абцасы.

Згарэў,
Зніякавеў,
Сумеўся
І зламаўся
У барацьбе з адной.

Гусар,
Ваяка,
Самурай...
Кішэнным стаў,
Марыянеткай,
Маленькай крапляй волава.

Нашчадкам

Напішу
шклом
на асфальце
словы,
зразумелыя
толькі
мне
і табе.
І ты
асфальтам
на шкле
напішаш
працяг.

Я гляджу на свет лысай галавою
умба, юмба, раса
людаedaўская песня
суахімі ведаюць не ўсе
у наш ум-камаль заходзь
там табе тэлум паставім
можа гэта і не ўсё¹
можа гэта і не галава...

Калекцыянерка

я трymаю
бо не хачу
есці
ісці
да цябе
каб
ты
ведала
тое
хараство
навокал
без цябе
нічога
не будзе
ты ведаеш
але гэта
не тое
трымай
і карытайся
мною
асцярожна
боязна
вусцішна
і як
зможаш
але
пакладзі
на месца

Паліванне на мух (са шланга)

Нейкі заспаны псялыжнік у скураных пальчатках і пыльным гальштуку

(настолькі пыльным, што мая левая ноздра пачала казытаць правае вуха)

схіліўся над маім шкілетам і чхнуў мне на лысы чэрап з такай сілай,

што палова маіх кудлаў апала долу.

Гэтага яму здалося недастаткова, і ён чхнуў яшчэ раз, каб я адчуў смак сваіх зубоў.

Потым гэты таленавіты лекар асцярожна раскрышыў абцасам мне чэрап

і пачаў праста ў мяне на вачах пускаць у расход мае думкі,

якія, сабраўшы ў вузельчык крошкі майго розуму, пабеглі пехатой у свет.

Пабачыўшы гэта, я адчуў, што ў мяне едзе дах, але прамаўчаў.

Азызлы правакатар з пашанай зняў з мяне павуцінне, здзьмухнуў пыл,

паставіў на мяне бутэльку малака, паклаў трыв здаравенныя кількі,

якія пачаў есці з соллю.

Я з замілаваннем лыпаў вачыма на гэтага здаровага жыццярадаснага перадавіка

вытворчасці, у ляпу якога,

як у каналізацыю, з патокамі малочных ручаяў сплывалі чатыры маленечкія карасі.

Сарамлівы алігатар прыхільна мне ўсміхнуўся, паказаў на развітанне фігу (плод такі),

якую сам і з'еў, і перапыніў нашае знаёмства сваім знікненнем.

Вечер сарваў з водаправоднай трубы пазелянелы манускрыпт,

які доўга лунаў, але так і не змог пераадолець зямное прыцягненне і прызямліўся.

На ім я ўсё ж паспей прачытаць два слова, напісаныя дробным мышыным почыркам:

“Кропка пастаўлена.

Трэба ісці назад.

Уперад дарогі няма.

І канцы ў ваду.

Трэба змяніць цэнтр цяжару,

бо карты зблытаны,

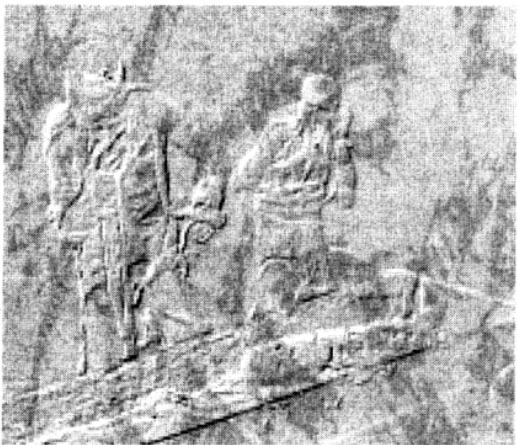
каліф на гадзіну засядзеўся,

і ўсе дурні пакінулі нас з носам”.

Я здагадаўся, што гэта эзопава мова, але самога Эзопа не ўбачыў.

раздел II

Следует отметить, что в ходе изучения геологии и гидрогеологии месторождения в 1970-1971 гг. впервые в СССР было установлено, что в зоне разработки месторождения в северной части Красногорского района в пределах Красногорской впадины в зоне суперактивного флюида (активного флюида) в породах и минералах обнаружены гипогенетические гидротермальные минералы, включая кристаллы кальция и магнезия.

Аднак ёсьць і іншыя версіі...

Ды часу болей няма. На вось смакуй лепш:
“Выпрабавальным каменем першакласнага
інтэлекту з”яўляеца здатнасць утрымліваць
у галаве некалькі супрацьлеглых ідэй аднача-
сова і ўсё роўна захоўваць здольнасць дзейні-
чаць”. (Джон Фіцджэральд).

Я зачыніў дзверы за сабой, з розных кутоў
пакоя пачалі выпаўзаць мае “Я” і іншыя мае
“Я”. Пакінутае выказванне спалохана трымце-
ла на падлозе. Кола звужалася...

Думкі на шпалерах

Цені і блікі — аддаленыя праявы сутнасці.
Валуны — застылае жыццё.
Глыба — вечнасць.
Агонь — жывая смерць.
Рэшткі храма — былая веліч людской памяці.
Матэрыйальнае — прахне.
Духоўнае — топчуць.
Вясна — пачатак кахання.
Зямля — падмурак для эвалюцыі.
Не! Гэта не пачатак новага жыцця...

Скажы, каму патрэбна ты,
Жабрачка з пасівелай галавою?
Тваё жытло – канавы і масты,
А днём сядзіш з працягнутай рукою.

Тваіх дарог падняты пыл
Асеў на твар густою меткай.
І часам не хапае сіл
Брысці дамоў з пустою сеткай.

Тваіх гадоў апалыя лісты
Няшчадным грузам ціснуць плечы.
Твой кашалёк заўжды пусты,
І кожны дзень адна галечка.

Не трэба ўспамінаць былыя дні –
Яны не вернуцца ніколі,
Тваёй красы патухлыя агні
Асыпалі пялёсткамі магнолій.

Скажы, патрэбна ты каму,
Старая з сумнымі вачамі?
Я ад цябе твой боль вазьму,
”н мне не дасць заснуць начамі.

Жыць засталося пяць хвілін,
А мне зрабіць так многа трэба...
Сярод поля стаю адзін
І з тугою гляджу на неба.

Там далёка плыве мой лёс,
Шэрым крыкам застыў у сэрцы.
Мама, не трэба слёз,
Я сягоння павінен памерці.

Я павінен памерці, каб жыць,
Кветкай чыстай у полі ўваскрэсну,
Каб табе галаву закружыць
Пахам першай вясёлкі ўвесну.

Пяць хвілін засталося мне жыць,
Сілы гаснуць з кожнай хвілінай.
Буду Бога старанна маліць
Аб табе, самай лепшай, адзінай.

Я не ведаю, хто я і што.
І куды я імкнуся – не знаю.
Столькі сіл я растраціў на што?!
І як жыць мне далей – не ўяўляю.

А жыццё сабе йдзе, як раней,
І ў жыцці я – ранейшы, здаецца.
Толькі крышку ў души халадней,
Толькі неяк трывожней на сэрцы.

Снег

Павязкай марлевай на дол,
скалечаны людзьмі,
кладзеца першы снег.
Ды раны рваныя Зямлі
эпохі НТР
схаваць не здолеў ён:
крыавава-хлюпкія дарогі,
як шрамы бізуной жалезных,
а на іскрыстай прасціне –
сляды дыванна-пыльных бітваў.
Да неба цягнуцца з мальбою
іржавых труб
пакрученая рукі,
на белым снезе
мерзнуць галубы,
як слёзы...

Імёны

За вакном рэстарана-вагона
Кіламетры дратоў тэлеграфных
Наматала жыццёвае кола.
Колькі лёсам мяне пакідала,
Колькі станцый мінуў?
Незлічона!
За плячыма – ад'езды, прыпынкі...
У вачах – развітанні, сустрэчы...
Помню боль і чыесьці абдымкі.
Помню слёзы і погляд нечы...
Твары,
Рукі,
Усмешкі,
Выскалы...
І імёны, імёны, імёны...
Сотні тысяч імёнаў
Прамільгнулі і згаслі.
У свядомасці след іх застаўся,
Як сон, неістотны.
Помню дзесяць імёнаў -
Тваё сярод іх.
І ўсяго толькі?
Мне болей не трэба.
Дзеля іх я жыву.
Дзеля іх я...
Помню...
Званок.
Ужо трэці.
Аддалеца ціхі прыстанак.
За плячыма – сонца садзіцца,
У вачах – нараджаецца месяц.

На души – неспакой і чаканне,
А ў сэрцы – надзея і вера.
Я спынюся нарэшце
Сярод неба шырокага.
Я ўспомню
Адзінокае нешта і важнае.
Я вярнуся
Травенъскім вечарам
Да знічкі тваёй.

Зялёны

Пачуці маюць колер.

Настрой – тым больш.

Мы гэтага не бачым

і нават не імкнемся.

Тым лепш для нас,

бо колер маем

і мы самі.

Але,

на жаль, –

адзін!

Калі вясёлку скалануць

і фарбы перабоўтаць,

то колер шэры атрымаем.

Як у мышэй!

Ці прусакоў!

І гэтак,

як яны,

жывём.

Па іх законах.

Больш шэрыя кіруюць.

Пануе шэрасць!

Мы іншых колераў

не маем.

Не *паложана!*

Хто *палажыў?*

Навошта?

Стоп!

Пытанні задаваць

таксама

не *паложана...*

... Да ўчора дождж прайшоў,
не шэры –
дождж крывавы.
“н змыў з вачэй
хлуслівую кару,
пастукаўся ў души
і лужыны пакінуў
на асфальце.

Каханне –
гэта рваныя
шрамы
чырвоным
алоўкам
на шматку
паперы
за хвіліну
да электрычнага
крэсла.

Вельмі хутка ізноў
Снег укрые зямлю,
Ў жылах сцішыцца кроў,
Ўсё нібы ўпершыню.

Першы смелы мароз
Вусны ціха кране,
І ці сон, ці гіпноз –
Успамін аб вясне.

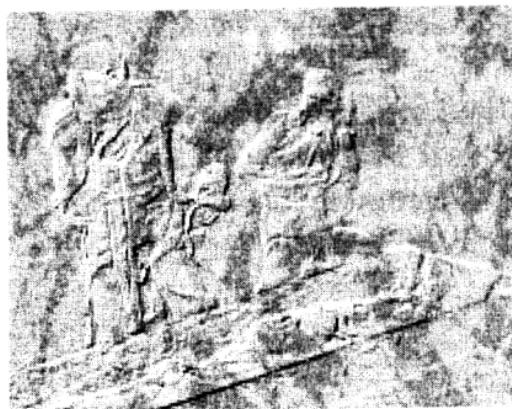
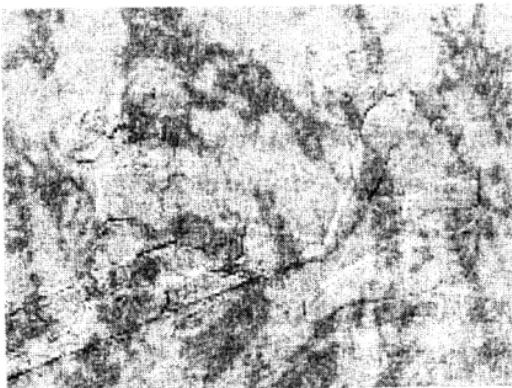
Гарачы шал у вачах,
Нянявісць крышыць твар,
Ваяўнічая пастава,
Варожая рухі.
Чужым стаў блізкі чалавек,
Сябар, брат, сусед – цяпер былы.
Аўтамат настаўлены ў Сусвет,
Палец трымціць на курку –
Нас раздзяляюць секунды,
Бо чалавек прыраўнаў сябе да Бога.
Перада мною –
Сябар, брат, сусед...
Сонца на зыходзе
Наліваецца чырванню і свінцом.
Нас раздзяляюць секунды
Да падзення...

Я апынуўся паміж двух агнёў,
Сказаць няма чаго – становішча не з лепших,
Заблытаўся сярод трухлявых пнёў,
І не заўважыў гонкіх я алешын.

Мы чужыя на гэтай вайне,
Нас паслалі сюды забіваць.
Я не веру, ды вусны крычаць:
Нас паслалі сюды забіваць.

Горка, прыкра, моташна мне,
Вочы хлопцаў маіх ўспамінаць.
Мы чужыя на гэтай вайне,
Нас паслалі сюды паміраць.

раздел

Шумяць намоклыя лісты
На дрэвах сонных,
Прыпаў вясенні дождж густы
Да шыб ваконных.

Ад сонца дзённага астыў
Асфальт гарачы.
Я за сабой спаліў масты
Ўсе без астачы.

Гараць няшчырасці лісты
Ў агні пякучым,
Ды застанешся ў сэрцы ты
Тугой балючай.

Не глядзі на мяне, не глядзі...
Ад пагляду твайго я нямею.
Шлях да сэрца майго пракладзі –
Ад твайго пацалунка хмялею.

Горыч свету адрынута прэч.
Мы з табою адны ў Сусвеце.
Я чакаю з табою сустрэч,
Як караблік чакае вецер.

Паглядзі на мяне, паглядзі...
Ад пагляду твайго ажываю,
Маё сэрца навек украдзі –
Без цябе сэнс жыщця я губляю.

Котка

Ты ўмееш чакаць.
Я ўбачыў, як ты чакаеш,
і зразумеў, што загінуў.
Мы сустрэліся нарэшце,
але ты вострыш кіпцюры
і казычаш мне спіну.
Ты пачала гульню.
Я нават не супраціўляюся –
у мяне няма ніводнага шанца.
Я лічыў сябе паляўнічым,
але табе ўсё роўна,
кім уяўляе сябе
твая ахвяра.

ВК

Яна прыйшла з Вечнасці.
Яна стамілася.
Я сустрэў Яе ў трамвайце,
Яна адчула мой позірк
і ўсміхнулася мне,
як старому знаёмаму.
Я сказаў гадасць.
Яна ўсміхнулася зноў.
Я балюча штурхнуў Яе,
Яна папрасіла прабачэння.
Я брудна вылайўся.
Нехта вылайў мяне.
Яна сказала,
што іначай
я не ўмею.
Мне паспачувалі.
Я раззлаваўся,
хацеў пакрыўдзіць Яе,
растаптаць, знішчыць...
Але
Яна знікла.
Мне стала СОРАМНА.
Я ЎСВЯДОМІЎ гэта.
Я пачаў ДУМАЦЬ.
Я ЗРАЗУМЕЎ,
што не зразумеў Яе.
Я ЎСПОМНІЎ,
што не спытаў,
як завуць Яе
і дзе Яе шукаць.
Я павінен знайсці Яе.
Але
Яна сышла ў Вечнасць.

Прыкра-салодкі дым
вязне ў горле,
казыча ноздры,
шчыпле вочы.
Гаркавата-салёныя слёзы
спаўзаюць да вуснаў.
Ты падыходзіш да вогнішча,
на якім спальваюць лета,
і назіраеш за тым,
як дагарае
апошні ўспамін
твайго шчасця...

Па халодным асфальце ганяе
Адзінотны самотнік апалае лісце,
Падымае, віхурыць, кідае ў твар
Дзяўчыне ў жоўтым плашчы.

Схамянецца, ўсміхнецца і зноў засумуе
Дзяўчына ў жоўтым плашчы.
Восень...

Вялікая сіняя далеч
Агніста варушицца на сонцы,
Лагодна вабіць да сябе...
О, як цяжка растлумачыць,
Што адчуваеш,
Калі цябе
Праглынае яна!

Гоніць вецер мяне ў свет,
А ты засталася далёка –
Лістком пажухлым нясе
І кідае
На дол халодны.
Калі нарэшце я змагу ізноў
Адчуць цеплыню тваіх рук?

Жаданне

Ламачыну вазьму у рукі,
Хатыль закіну за спіну,
Імкліва, вольна, без прынукі,
Праз плот на выган сігану.

А там – і за сяло, на поле
Праз грэблю Яськаву прайду,
Дзе у знямозе мімаволі
У неба тварам упаду.

І захлынуся у сінечы...

Вечер...
Вечар...
Сонны млын
разганяе чары ночы.
А яна па небе крочыць
ціхім поступам дзявочым.
Дочку-Сонца спаць паклапа,
сына-Месяца пазвала
замяніць сястру на варце.

Вечер...
Вечар...
Сонны млын
вечарніц на баль склікае –
іх навокал шмат блукае,
маячком святляк бліскае.
У густой начной сінечы
раздаецца голас нечы:
“Будзе сёння тут вяселле!”

Вечер...
Вечар...
Сонны млын...

Трыялет

Сярод халодных камяніц
Душа панурая блукае –
Яна даўно мяне шукае
Сярод халодных камяніц.

Я зноў вярнуўся да бажніц,
Ды смерць ўжо мяне шукае...
Сярод халодных камяніц
Душа панурая блукае.

Ліст ад АП

Ізноў пішу табе, мой дружа.
Як ціха ў садзе лісце кружыць.
Загінула, завяла лета,
А я тваім цяплом сагрэта.

Клён абтрасаў агонь з галінаў,
І я ва ўладзе ўспамінаў
Смяялася, закрыўши вочы,
Каб шчасце часам не сурочыць.

Я ўспамінала твае рукі,
І слоў пяшчотных чула гукі.
Было мне ўяўнае гучанне,
Як горыч нашага расстання.

Дзень нараджэння восені

Зноў восень...
Ізноў дажджом плюеца неба.
Зноў просінь...
Ізноў лістоту абтрасаюць вербы,
Ізноў я чую з тваіх вуснаў:
Дзень нараджэння восені
І нашага кахання.

Пажаданне

Што задумала ты –
няхай збудзецца,
усе добрае –
хай запомніцца,
шчасцем вочы твае –
няхай свецияцца,
людзі добрыя –
хай сустрэнуцца,
хай каханне тваё –
ды да старасці
і, вядома ж, –
няхай болей радасці.

Над Свілаччу клён абрасае
Шапоткае лісце з галін,
І восень цябе сустракае
Ахапкам чырвоных рабін.

Стары парк табе рады нязменна,
Праганяе самоту сваю,
І аб нечым шкадуе бязмерна,
Праважаючы постаць тваю.

Крылом крануўшыся валос,
І паскідаўшы са стала паперу,
Мой сябар ветрык мрояў воз,
Разварушыў і кінуў на галеры.

Прыкуты ржавым ланцугом,
Да мазалёў расцершы рукі.
У марах вольным быў арлом,
Ў жыцці цярпець павінен мукі.

Змест

КАЛЕКЦЫЯНЕР ВУСЯКОЎ.

Зміцер Вішнёў 3

I раздзел

Снег у сне, ці сонны снег,	
Сон у снезе, ці снежны сон	10
Халодны	11
Агонія	12
З мяне хопіць!	13
Трызненне	14
“Кар”ера...”	15
Лагізмы	16
Прысвячаецца жанчыне	18
“Дом – гэта не дом...”	20
Curriculum vitae,	
альбо Гульня ў жыццё	21
Рацыяналізатар	22
Стойкі алавяны ваяка	23
Нашчадкам	24
“Я гляджу на свет лысай галавою”	25
Калекцыянерка	26
Паліванне на мух (са шланга)	27

II раздзел

“Аднак ёсьць і іншыя версіі...”	30
Думкі на шпалерах	31

“Скажы, каму патрэбна ты...”	32
“Жыць засталося пяць хвілін...”	33
“Я не ведаю, хто я і што...”	34
Снег	35
Імёны	36
Зялёны	38
“Каханне – гэта рваныя шрамы...”	40
“Вельмі хутка ізноў...”	41
“Гарачы шал у вачах...”	42
“Я апынуўся паміж двух агнёў...”	43
“Мы чужыя на гэтай вайне...”	44

III раздел

“Шумяць намоклыя лісты...”	46
“Не глядзі на мяне, не глядзі...”	47
Котка	48
ВК	49
“Прыкра-салодкі дым...”	50
“Па халодным асфальце ганяе...”	51
“Вялікая сіняя далеч...”	52
“Гоніць вецер мяне ў свет...”	53
Жаданне	54
“Вецер...”	55
Трыялет	56
Ліст ад АП	57
Дзень нараджэння восені	58
Пажаданне	59
“Над Свіслаччу клён абтрасае...”	60
“Крылом крануўшыся валос...”	61

Літаратурна-мастацкае выданне

Міхась Башура

**ПАЛІВАННЕ НА МУХ
(са шланга)**

Бібліятэка “Бум-Бам-Літа”
Куратары серыі
Ілля Сін і Зміцер Вішнёў

У кніжцы скрыстаныя фрагменты карціны Зміцера
Вішнёва “Муха – сябра чалавека”

Афармленне С. Ждановіч

Рэдактар В. Акудовіч
Вёрстка І. Логвінаў
Карэктар Н. Кучмель

Падпісана ў друк 15.04.2002 г.
Фармат 70x100 1/32. Папера афсетная.
Друк. а. 2,13. Наклад 500 асоб. Замова № 136.

ООО «Невский Простор».
194100, г. Санкт-Петербург, пр-т М. Тореза, 6.
Лицензия ИД № 05720 от 30.08.2001 г.

Надрукавана ў Вільні.

ISBN 5-94716-011-0

A standard linear barcode representing the ISBN number 5-94716-011-0. The barcode consists of vertical black bars of varying widths on a white background. Below the barcode, the numbers "9 785947 160116 >" are printed, where the first "9" likely represents the EAN-13 prefix.